

ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΓΑΖΙ

(Κάπου στην Ελλάδα, στην Επαρχία μετά τον πόλεμο, κάπου 1947-48)

Του Γρηγόρη Χρονόπουλου

Β' ΜΕΡΟΣ

Η Αρετή λοιπόν με τις ευχές και το θαυμασμό των φίλων και δικών έφυγε για το μεγάλο ταξίδι, τη μεγάλη ζωή! Που όμως δεν ήταν καθόλου μεγάλη... Πόσες γελασμένες ελπίδες, πόσα ναυαγισμένα όνειρα στην πραγματικότητα της ξενιτειάς...

Η Αρετή, που περιέμενε ένα σπίτι έπαυλη, με κήπους, με αλέες γεμάτες τριανταφυλλίες, με βεράντες και υπηρετικό προσωπικό, βρέθηκε σε ένα διαμέρισμα με δύο υπνοδωμάτια, από κείνα τα λίγα του καιρού εκείνου, χωρίς μπαλκόνια, με μικρά παράθυρα και με μωσαϊκά, που ήταν της μόδας τότε.

Και το περιβάλλον;... γυναικούλες του χωριού, με τις ρομπούλες τους και την οικονομία τους ακόμα και στο ηλεκτρικό. Τι ξύπνημα ήταν αυτό! Θεέ μου, τι έγινε το όραμα;

Τα ωραία όνειρα έφυγαν σαν τα μπαμπακένια σύννεφα που τα πήρε ο άνεμος. Κοίταξε γύρω δεν ήταν να πιαστεί από πουθενά....

Η Αρετή είδε ότι έπεσε σε λάκκο. Πού να φύγει, πως; Δεν υπήρχε διέξοδος. Είδε ότι έπρεπε να σκύψει το κεφάλι και να προσαρμοστεί στην πραγματικότητα. Τι μπορούσε να κάνει; Δεν ήταν η μόνη. Αλλά τούτη ήταν η δική της περίπτωση. Δεν στερήθηκε αλλά... Έσκυψε, όχι όμως και χωρίς ζημιές στην υγεία της. Το στομάχι της χάλασε ανεπανόρθωτα. Όμως δεν άφησε τον καημό να την καταβάλλει.

Έβαλε τα καλά της και πήγε και στην εκκλησία και στα γιορτάσια και στους χορούς του Συλλόγου, ντυμένη τις τουαλέτες της, που ξεχώριζαν σε γούστο και ποιότητα... Ήταν κι αυτό μια ικανοποίηση, το ότι ξεχώριζε.

Και τα χρόνια περνούσαν. Ο Αντρέας πήρε καινούριο μαγαζί «φρι εντ τοιπς» ψάρια κομμάτια, τηγανισμένα στο λίπος και πατάτες το ίδιο.

Ήταν πολύ συνηθισμένο φαγητό τον καιρό εκείνο στην πλούσια ξενιτιά!

Η Αρετή δεν δούλεψε ποτέ στο μαγαζί που δούλευε η εξαδέλφη του Αντρέα. Ούτε και τη γλώσσα έμαθε ποτέ αφού ο κύκλος ήταν το συγγενολό και οι πατριώτες του Αντρέα. Και καλά όλα, ναι, προσγείωση, «όπως βρήκες, νύφη μου, όχι όπως ήξερες» λέει μια παροιμία. Αλλά τι λένε στη Λουκία; Τι εικόνα παρουσιάζουν στους δικούς και ξένους, στην πατρίδα; Πώς να χαλάσει ο μύθος της πλούσιας αποκατάστασης;

Αυτό τη βασάνισε πολύ. Πώς να το πει της μάνας, τι βρήκε και πώς ζει; Λίγα τα γράμματα και αόριστοι οι περιγραφές της κάθε μέρας. Κάτι φωτογραφίες από χορούς του Συλλόγου, κάτι άλλες καλοντυμένη με τη γέφυρα του Σύνδνεϋ στο βάθος, κάτι υπερβολές και ψέματα για γιορτές,

κοινωνικότητες και πανηγύρια κατάφερε να κρατήσει την εικόνα της ευημερίας και της ευτυχίας για χρόνια.

Και βέβαια δεν ζούσε και φτωχά. Ήταν εκείνη η ποιότητα ζωής, που έλειπε.

Η Αυστραλία εκείνου του καιρού δεν ήταν μια εξελιγμένη χώρα. Σαν επαρχία ήταν. Μια επαρχία βρετανική. Με τη βρετανική τυπικότητα, την ευγένεια, τα θετικα γιού και αμ σόου αλλά και με την απλότητα της επαρχιακής ζωής. Δηλαδή ήταν απαράδεκτο για μια γυναίκα να βγει χωρίς γάντια και καπέλο αλλά μπορούσε μια κοπελίτσα να μπει στο τραμ με το μαγιό και την πετσέτα του μπάνιου στον ώμο για να πάει λίγες στάσεις πιο πέρα στην κλειστή με δίχτυα πλαζ – για τον φόβο από τα σκυλόψαρα – να κάνει το μπάνιο της. Ή να κατεβεί από το αυτοκίνητο με το μπανιερό να ψωνίσει κάτι από το μαγαζί της γειτονιάς. Τέτοιες τυπικότητες κι απλοϊκότητες. Και οι άνθρωποι του περιβάλλοντος που βρήκε η Αρετή ζούσαν πολύ απλά, σαν που ήξεραν στο χωριό τους. Όταν ήταν μόνοι τους, χόρευαν και τη νερατζούλα φουντωμένη. Και κατά κάποιον τρόπο είχαν το δικό τους κόσμο, τη δική τους κοινωνία, προσέχοντας πάντα να φέρονται ανάλογα έξω. Κι όταν είχαν λεφτά, προσπαθούσαν να το δείξουν. Όχι με, ευγένεια, με γούστο, αλλά με επίδειξη. Στο ντύσιμο, στο αυτοκίνητο, στο καμάρι.

Πήγαιναν στο χορό με σμόκιν οι άντρες, μακριά φορέματα οι κυρίες και κουβαλούσαν και κεφτεδάκια και μιλούσαν για τις δουλειές τους, τα μαγαζιά τους, τις μπίζινες! Για τη σερβιτόρα που δεν ήρθε, για τη μίξα που χάλασε...

Θυμάται αυτή την εντύπωση κάπου τον πρώτο καιρό που δεν ήξερε ότι μιλούσαν για το μίξερ που έφτιαχναν το μιλκ σέικ. Είναι αλήθεια ότι ο Αντρέας έκανε κάθε προσπάθεια να την ευχαριστήσει. Αλλά... φτάνει μόνη της η καλή πρόθεση;

Πάντως η καλή εικόνα επέζησε και η κυρία Λουκία καμάρωνε για την αποκατάσταση της κόρης της. Ποιος να πάει και να ρθει εκείνα τα χρόνια στην Πατρίδα; Να μαθευτεί κάτι για την εδώ κατάσταση, για την εδώ ζωή; Ένα μήνα ταξίδι με το πλοίο να πας, ένα να γυρίσεις κάτι να μείνεις κι εκεί δυο-τρεις μήνες, ποιος μπορούσε να λείπει τόσο καιρό. Και ποιος είχε και τα λεφτά!

Κάποιος που πήγε με λεφτά κι αγόρασε και αυτοκίνητο – μεγάλη πολυτέλεια εκείνο τον καιρό – επικύρωσε την εντύπωση ότι στην Αυστραλία ρέει... μέλι και γάλα.

Ύστερα όλοι έδειχναν το ίδιο στους δικούς τους στην Πατρίδα, το πόσο καλά περνούσαν!

Κι εκείνα τα λίγα που έστελναν – όσοι έστελναν – γίνονταν σημαντικά ποσά με την νομισματική διαφορά, τη φτωχή δραχμούλα της εποχής.

Και τα χρόνια κυλούσαν.... Η οικο-

νομική κατάσταση του Αντρέα γινόταν όλο και καλλίτερη και η Αρετή προσγειωνόταν στην πραγματικότητα που βρήκε. Και πήραν κι ένα σπίτι ακριβό, σε καλή τοποθεσία και ήρθε κι ένα παιδί, ένα αγοράκι, καμάρι κι ολοκλήρωση στα όνειρα του Αντρέα.

Κι ήρθε ο πόλεμος και κόπηκε η επαφή. Αλλά με τη λήξη του πολέμου έστειλε η Αρετή δέματα ρουχισμού για να επικυρωθεί και να τονωθεί η αισιοδοξία και η περηφάνια της κυρίας Λουκίας. Κι έρχεται τώρα η εξαδέλφη του Αντρέα για να ταράξει τη γαλήνη της...

«Περάσαμε από το μαγαζί του Αντρέα και ήπιαμε καφέ».

- Από το μαγαζί...Τί ήταν αυτό; Θεέ και Κύριε, κάτι λάθος θα έκανε... Μαγαζί!

Δεν είναι δυνατόν, δεν άκουσε καλά. Βέβαια η Γεωργία το είπε απλά και σοβαρά.

- Αλλά τι περιμένεις από την παλιοΓεωργία; Ήξερε να πει καταστήματα; Την είδες; Χωριάτισσα έφυγε, χωριάτισσα ήρθε. Με το φουστανάκι της, το σταυρουδάκι της λες κι επήγαινε από το χωριό στο κεφαλοχώρι. Κι εκείνη η καρφίτσα, θεέ μου, πόσο κακόγουστη, λες και την πήρε στο πανηγύρι.

Ενώ η Αρετή της στις φωτογραφίες, που τις είχε όλες στο κομό, πάντα καλοντυμένη, πάντα να ξεχωρίζει.

- Πολύ χωριάτισσα, παιδί μου, αυτή η Γεωργία, πολύ μπανάλ. Ακούς μαγαζί ο Ανδρέας... Δεν είναι δυνατόν!

Δεν ζήτησε εξηγήσεις. Δεν θα έδινε το δικαίωμα στην παλιοΓεωργία.

Ήταν κι οι δικό της εκεί γύρω. Ούτε και κάθησε πολύ για να μάθει περισσότερα. Πήρε το πρώτο λεωφορείο κι έφυγε.

Μόνο πάγωσε. Ξαφνικά, σαν να της έριξαν νερό στην πλάτη. Δεν είπε τίποτα. Σαν μαχαιριά μπήκε στην καρδιά της ένας πόνος.

Προσπάθησε μόνο και προσπαθεί ακόμα να το εξηγήσει με το δικό της τρόπο. Να το εξηγήσει; Όχι. Περισσότερο να ξεγελάσει τον εαυτό της.

- Βέβαια έτσι θα είναι.

Στα μεγάλα καταστήματα, ξέρει αυτή, έχουν και κάποιους χώρους για κάτι ελαφρό, ένα απεριτίφ, κάτι πρόχειρο για φαγητό.

Είναι τα μεγάλα καταστήματα που έχουν και τα ιδιαίτερα, τα «πριβέ», για οικογένειες, για πρόχειρο φαγητό αλλά και ανάπαυση.

Ξέρει αυτή, έχει πάει με τον Αρίστο, τα έχει δει όλα στη Γαλλία.

Της είχε πει ο Αρίστος ότι αυτά τα πριβέ και τα σεπαρέ ήτανε και για ζευγάρια, για ερωτικές συναντήσεις. Τα ήξερε ο μεπεμπάντης, όλα τα ήξερε. Κάτι τέτοιο θα εννοούσε η Γεωργία. Κάτι είδος πριβέ. Κάτι τέτοιο θα είχε στις επιχειρήσεις του ο Ανδρέας. Εκεί θα τους δέχτηκε και θα σερβιραν καφέ. Τα ήξερε αυτή, τα είχε ζήσει στη Γαλλία.

Αχ, το Παρίσι... Θυμάται και αναπολεί και ονειρεύεται. Εκείνες οι βι-

τρίνες, τα μεγάλα χτίρια, τα πάρκα...

Αμ, εκείνο το Λούβρο, οι Βερσαλλίες... Θεέ μου, τι πλούτος, τι ομορφιά, τι Τέχνη... Αυτό είναι. Τα μεγάλα καταστήματα...

Αυτό θα εννοούσε η Γεωργία λέγοντας μαγαζί. Κάτι είδος πριβέ.

Ωστόσο η αμφιβολία άρχισε να παρουσιάζεται μπροστά της, όταν έμενε μόνη και να της βγάξει τη γλώσσα κοροϊδευτικά. Ερχόταν και στον ύπνο και... πού να κλείσει μάτι.

Κάποιες υποψίες την βασάνιζαν χρόνια τώρα, γιατί διέβλεπε κάποια κενά στην ανάγεια αλληλογραφία, αυτήν την υποτυπώδη επικοινωνία.

Είδε και τη συμπεθέρα, τη Γεωργία, μια γυναικούλα λαϊκιά...

- Λες; Η Αρετή μου; Θεέ και Κύριε. Ήταν λοιπόν όλα ένα όνειρο, ένα ωραίο ψέμα;

Ανασκαλίζει τα παλιά και κάπου, κάτι την ανησυχεί.

Πάντα η Αρετή τα έγγραφε ωραία και καλά, πάντα για τους συγγενείς και φίλους, ποτέ όμως για κάποιο σημαντικό πρόσωπο. Και ποτέ κάτι συγκεκριμένο για τις επιχειρήσεις.

Της είχε γράψει κάτι για συμμετοχή του Ανδρέα σε κάποια επιχείρηση με άλλους συμπατριώτες, μετοχές για κάτι ψαροκάικα, που η Λουκία το έκανε «αλιευτικό στόλο», αλλά δεν το ανέφερε ξανά, ποτέ η Αρετή.

Ήταν μια εποχή που ένας νεαρός δικηγόρος έβαλε πολλούς συμπάροικους να αγοράσουν μια επιχείρηση με ψαροκάικα. Τότε όλοι έχασαν τα λεφτά τους εκτός από εκείνον. Γι αυτό και δεν το ανέφερε ξανά η Αρετή.

Η Λουκία όμως το είχε δέσει σε κόκκινο πανί. «Ο Ανδρέας, εκτός των άλλων είναι και σημαντικός μέτοχος σε αλιευτικό στόλο».

Έτσι έκανε πάντα. Εκείνα τα αμφίβολα, τα προσπερνούσε, τα παραβλέπε, τα δικαιολογούσε. Έπαιρνε τα ωραία κομμάτια, τα συνταίριαζε κι έφτιαχνε την εικόνα που ήθελε. Όμως... Αυτή η αμφιβολία, που μερικές φορές έπαιρνε μορφή και υπόσταση, βασάνισε την κυρία Λουκία, για όλη την υπόλοιπη ζωή της. Το ήξερε, δεν ήταν αβάσιμη...

«Περάσαμε από το μαγαζί του Αντρέα και ήπιαμε καφέ». Μαγαζί! Ναι, έτσι το είπε μαγαζί! Από το μαγαζί...

Ένα τεράστιο ερωτηματικό, ένα αγωνιώδες ερωτηματικό εξουσίαζε πια την όλη της καθημερινότητα. Μαγαζί!

Βέβαια έκρυψε την αγωνία της από όλους, ακόμα και από τα παιδιά της. Καθόταν στο παράθυρο για ώρες και κοίταζε πέρα τον ουρανό.

Σαν να περίμενε κάτι, σαν να ήλπιζε να δει την οπτασία με τα γαλάζια πέπλα να της χαμογελάει και να την βεβαιώνει πως ναι, όλα είναι ωραία και καλά. Κι άλλοτε αποξεχνιόταν με το όνειρο κι άλλοτε ζητούσε μια απάντηση, στο μεγάλο ερωτηματικό που τη βασάνιζε.

Σαν τη γοργόνα του μύθου. Ζει ο Βασιλιάς Αλέξανδρος;

ΤΕΛΟΣ